

Speleološka istraživanja SK Ozren Lukić na Srednjem Velebitu u 2018. godini

Jama Crni Knež Uruk-hai | Foto: Dino Dadić

Damir Janton

Speleološki klub Ozren Lukić, Zagreb

Uvod

Speleološki klub Ozren Lukić nastao je sa sustavnim istraživanjima na srednjem Velebitu i četvrtu godinu u nizu, a drugu u nizu na širem području oko Kalanjeve ruje. Polazišna točka i ovogodišnjih istraživanja bio je kamp u blizini napuštene šumarske kuće na Kalanjevoj ruji, odmah uz glavnu makadamsku cestu na putu od Jadovna prema Štirovači. Kroz pripremna istraživanja na tom području koja su počela još u jesen 2016. godine pronađeno je desetak ulaza u speleološke objekte, neki od prije poznati, poput Ponora Pepelarica koji je bio i glavni predmet istraživanja na ekspediciji 2017. godine. Kako je Pepelarica zbog svojih dimenzija, ali

i manjka ljudi uzela najviše vremena na prethodnoj ekspediciji, ostalo je još neistraženih objekata na tom području, te dio područja koji je još bio u planu rekognosciranja. Osim novih objekata, glavni cilj ovogodišnje ekspedicije bio je i nastavak istraživanja u Ponoru na Grginom bregu (-109 m), objektu istraživanom od strane članova DISKF još 1982. godine, baš kao i slučaj vezan za Ponor Pepelarica.

Istraživanja

Sezonu istraživanja na Velebitu otvorili smo za produženi vikend u razdoblju od 27. travnja do 1. svibnja. Zbog malo duže zime bili smo

skeptični oko pristupa samom mjestu kampa no uvjeti za prilaz i istraživanje bili su gotovo idealni. U tri puna dana istraživanja, radilo se u pet speleoloških objekata. Plan tog terena bio je, osim istražiti objekte pronađene na prethodnim rekognosciranjima, proširiti područje istraživanja te malo urediti mjesto kampa. No kako to po običaju zna biti, istraživanja u objektima navela su nas na promjene plana na samom terenu, tako da su se dani provedeni na Velebitu iskoristili isključivo samo za istraživanje u objektima. Od pet istraženih objekata tog vikenda, u dva su provedena višednevna istraživanja iako dimenzijama spadaju u manje speleološke objekte. U jami Crni Knež Uruk-hai ekipa je probijala

Prvi vikend ekspedicije | Foto: Velimir Ivačić

suženje u meandru na dubini od oko 30 metara, što je rezultiralo prolaskom dalje u vertikalnu te spuštanjem u veću dvoranu na 50 metara dubine, no tu je bio i kraj objekta. U jami Grabnici, objektu dubokom 26 m, penjanjem na dnu vertikale ušlo se u paralelnu vertikalu te se u dva dana tehničkog penjanja dosegla točka na višoj koti od najniže kote ulaza. Osim ta dva objekta, topografski je snimljena jedna manja špilja, jedna jama te ponor na Čačića dolcu u kojem su započeta istraživanja još u 2017. godini, a ostalo je posla i za ovogodišnju ekspediciju. U

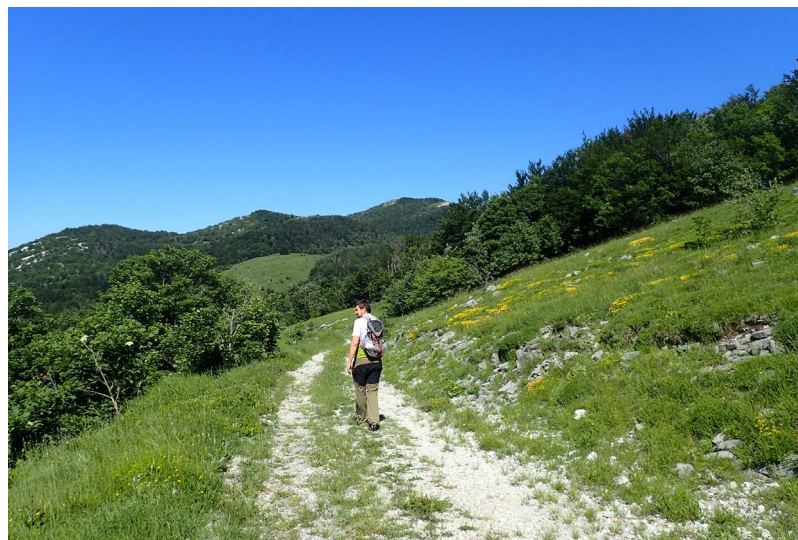
ovom vikend istraživanju sudjelovalo je 13 osoba iz tri speleološka kluba. Sudionici: Barbara Bertović, Julija Capjak, Karlo Lisica, Ivor Perković, Ivan Perović, Dino Dadić, Marko Kovačević, Mihael Nemečić, Damir Janton, Teuta Vranješ, Igor Knež (SK Ozren Lukić), Tomislav Kurečić (SO Željezničar) i Vedran Vučić (SD Đula-Medvedica).

Prije ekspedicije još smo jedan produženi vikend proveli na mjestu kampa pa su tako u razdoblju od 31. svibnja do 2. lipnja, dva člana SKOL-a (Nikola Pletikosić i Damir Janton),

rekognoscirali dio planiranog područja s ciljem pronalaska novih objekata da bi na ekspediciji imali što više opcija, ali i da vidimo kakve su karakteristike terena, da bi na temelju toga usmjerili i rekognosciranja na samoj ekspediciji. Rezultat trodnevnog hodanja, gdje smo dnevno znali proći i preko 15 km, bio je pronalazak sedam novih speleoloških objekata, no ni jedan od njih na prvi pogled nije nudio veću perspektivu. Jedan od njih smo istražili zbog udaljenosti od kampa pa je tako istražena Jama na Blatini dubine 14 metara.

Ispunjavanje zapisnika | Foto: Damir Janton

Rekognosciranje | Foto: Damir Janton

Ponor u Kalanjevoj ruji | Foto: Karlo Lisica

Jama na Blatini | Foto: Nikola Pletikosić

U jami Grabnici | Foto: Tomislav Kurečić

Ekspedicija

Sama ekspedicija održana je u periodu od 28. srpnja do 5. kolovoza. U devet dana provedenih na Velebitu kroz kamp je prošlo 32 sudionika iz 6 speleoloških udruga. Glavni ciljevi ekspedicije bili su nastavak istraživanja u Ponoru na Grginom bregu (-109 m) i Ponoru na Kalanjevoj ruji (-46 m), objektima istraživanim početkom 80-tih godina, nastavak istraživanja u Ponoru na Čačića dolcu, te objektima pronađenim na dotadašnjim predakcijama i vikend istraživanjima. U planu je bilo i rekognosciranje šire okolice Kalanjeve ruje, s naglaskom na područje brda Jazmakuša. Uz speleološka istraživanja, planiralo se provesti i geološka, hidrogeološka te biospeleološka

istraživanja. Najvećim rezultatom ekspedicije može se smatrati ponavljanje nacrtu Ponora na Grginom bregu, te istraživanjem njegovih novih dijelova. Valja spomenuti i pronalazak dva objekta na brdu Kurozeb, sjeverno od kampa, gdje je nacrtana špilja na Kurozebu duljine 60 metara, te jama na Kurozebu, trenutne dubine od 84 metra, s velikom perspektivom za daljnje napredovanje. Ukupno je tijekom kampa istraženo 9 speleoloških objekata, od toga 7 novopronađenih. Istraživanjem Ponora u Kalanjevoj ruji ustanovljeno je da je došlo do začepjenja u dijelu vertikale na dubini od 25 metara. Važan je rezultat ekspedicije i samostalno istraživanje mlađih članova kluba, koji su imali prilike sudjelovati u svim aspektima speleoloških istraživanja

te se okušati u nekim stvarima koje se tek spomenu na speleoškolaama.

Sudionici: Julija Capjak, Dino Dadić, Velimir Ivačić, Damir Janton (voditelj ekspedicije), Filip Šarc, Karlo Lisica, Igor Knež, Marko Ljubešić, Lana Kekelj, Nikola Pletikosić, Zvonimir Penava, Ana Kamenski, Ivan Perović, Teuta Vranješ, Ivor Perković, Mihael Nemečić, Mateo Petrović, Roman Leopold, Danijel Stanić, Dora Kodrić (SK Ozren Lukić), Vedran Sudar (SKOL/HBSD), Kristijan Racan (SD Istra), Ela Kovač (SO Velebit), Vedran Vučić (SD Đula-Medvedica), Željka Janjanin (SO Sniježnica), Pavle Pletikosić, Agata Begić, Irena Tarnaj, Vedrana Alilović, Milan Milković, Mirko Murgić, Matija Lulić (gosti).

Mjerenja parametara vode u Ponoru na Grginom bregu
Foto: Zvonimir Penava

Zagađenje u Ponoru na Grginom bregu | Foto: Damir Janton

Ponor na Grginom bregu | Foto: Damir Janton

Ponor na Grginom bregu

Ovaj smo objekt postavili kao glavni cilj istraživanja zato što je voditelj istraživanja i autor prvotnog nacrta objekta, gospodin Žarko Supičić (DISKF), u članku vezanom za istraživanja napisao da u objektu postoji velika perspektiva za daljnje

napredovanje na samom dnu objekta gdje se kroz suženje osjeća znatno strujanje zraka. Tijekom ekspedicije objekt je opremljen do dna gdje smo i došli na suženje te proširivanjem prošli nekoliko metara dalje, no suženje se i dalje nastavlja vertikalno, tako da upitnik ostaje i dalje, no i sami smo se uvjerali da bi valjalo uložiti još truda jer se kroz suženje osim jakog strujanja zraka nazire i veći i lakše prolazan prostor. Osim rada na dnu, u objektu su i nacrtane dvije vertikale koje nisu vidljive na prvom nacrtu. Prva je svojevrsan by-pass na ulaznu vertikalu, dok je druga paralelna s glavnom vertikalom, a do nje se došlo prećkanjem na oko 50 metara dubine. Ponor je koljenastog oblika, većinom zapunjen kršjem i materijalom s površine, s obzirom na to da je ponor vrlo aktivan kroz veći dio godine. Na žalost, u objektu smo pronašli i veliku količinu otpada, većinom ostataka šumarskih radova, u obliku plastičnih kanistara te limene ambalaže. Najveći problem u objektu predstavlja velika bačva uglavljena u vertikali na oko 25 metara dubine, koja je puna nepoznatog sadržaja te time predstavlja opasnost za speleologe tijekom istraživanja, ali i za zagađenje vode i samog objekta. Razlog ovom zagađenju je prvenstveno needuciranost stanovništva i nesvjesnost opasnosti od bacanja otpada u prirodu i speleološke objekte, a položaj objekta također pogoduje tome s obzirom na to da

je ulaz u objekt udaljen svega nekoliko metara od glavne ceste na putu od Jadovna prema Kalanjevskoj ruji. Objekt smo kao takav prijavili u bazu volonterske inicijative 'Čisto podzemlje'. Zanimljivo je spomenuti da je 2017. godine na ekspediciji istraživana i crtana jama Krst, čiji se ulaz nalazi u neposrednoj blizini ulaza u ponor, te također uz samu cestu. Dno jame Krst zapunjeno je blatom ali i velikom količinom smeća, te time blokira spoj s Grginim bregom, što smo u ovogodišnjim istraživanjima ustanovili na kojem mjestu čine jedinstveni objekt. U budućnosti bi svakako trebalo organizirati volontersku akciju čišćenja objekta, te pokušaj spajanja kanala jame Krst i Ponora na Grginom bregu, jer taj objekt po svojoj važnosti to svakako zaslužuje.

Jama na Kurozebu

Ulaz u jamu pronađen je prilikom rekognosciranja na ekspediciji. Jama se nalazi u neposrednoj blizini planinarskog puta koji vodi od ceste Jadovno-Štirovača prema vrhu Kurozeb. Nakon dosta neuglednog ulaza silazi se na blatnu kosinu koja prelazi u 25-metarsku vertikalu čije je dno prepuno kršja. Iz te dvorane u laganoj spirali ulazi se u cijeli niz manjih skokova koji su popraćeni velikom količinom sigovine te aktivnog toka, a taj aktivni tok na dnu svakog

U jami na Kurozebu | Foto: Damir Janton

skoka čini malo jezero. Na samom dnu jame, također se nalazi jezerce, no u suprotnom smjeru od jezera nalazi se visoki, ali i uski meandar iz kojeg se osjeća jako strujanje zraka te time predstavlja perspektivu za daljnje napredovanje u objektu i daje motiv da se u isti i vratimo.

Rezultati istraživanja

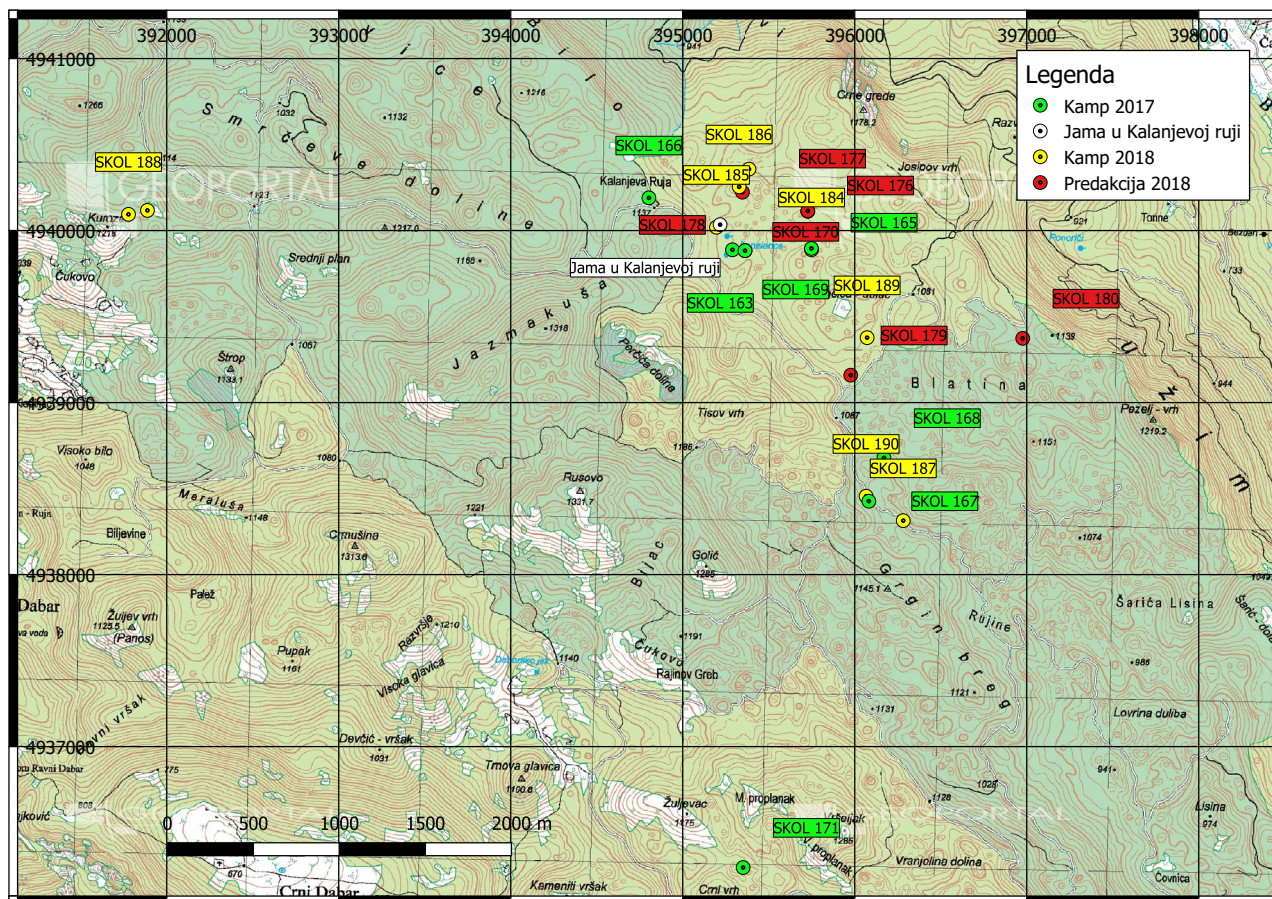
Tijekom istraživanja na srednjem Velebitu u 2018. godini članovi SK Ozren Lukić su s prijateljima iz drugih udruga ukupno istražili i topografski snimili 15 speleoloških objekata. Najveći i najvažniji rezultat bio je novi nacrt Ponora na Grginom bregu

čija nova dubina iznosi 106 metara. Također valja spomenuti i istraživanja u ponorima na Čačića dolcu i Kalanjevoj ruji, te novopronađenu jamu na Kurozebu u kojoj se dosegla dubina od 84 metra s mogućnosti daljnjeg napredovanja. Osim speleoloških istraživanja, u nekim su objektima provedena i geološka, hidrogeološka te biospeleološka istraživanja, a velika je važnost dana i fotodokumentiranju objekata. Još jedan veliki rezultat je i da su veliki doprinos istraživanju dali mlađi članovi kluba koji su stekli važno iskustvo za nastavak bavljenja speleološkim istraživanjima. Ovogodišnjom ekspedicijom zatvoren je ciklus od dvije i pol godine istraživanja na području Kalanjeve ruje, te smo u tom periodu ispunili sve zadane ciljeve; istraživali i nacrtali ponore Pepelarica, u Kalanjevoj ruji i na Grginom bregu, te uz te objekte, istražili i topografski snimili 19 novih speleoloških objekata. Istraživanjem objekata na Kurozebu ispunili smo jednu svojevrсну želju kluba, spajanje područja istraživanja s ekspedicijom iz 2015. i 2016. godine.

Ekipa na kraju kampa | Foto: Damir Janton

Karta istraženih objekata

Tablica speleoloških objekata - Speleološka ekspedicija Srednji Velebit 2018.

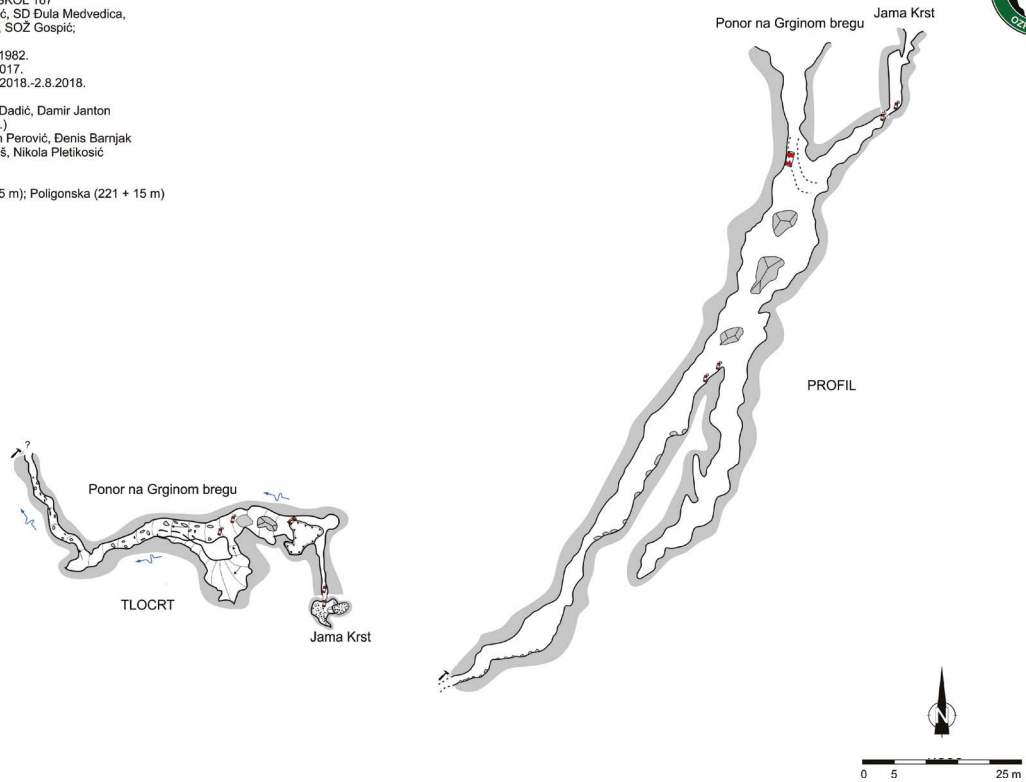
#	Naziv objekta	Pločica	Topografski snimio	Dubina (m)	Duljina (tlocrtna/poligonska) (m)
1	Jama Črni Knež Uruk-Hai	SKOL 170	Dino Dadić, Karlo Lisica	51	58/99
2	Špilja ČD 10	SKOL 176	Mihael Nemečić	1,2	5,3/6,5
3	Jama ČD 9	SKOL 177	Julija Capjak, Tomislav Kurečić	21,5	43/62
4	Jama Grabnica	SKOL 178	Barbara Bertović	26,5	42/78
5	Ponor na Čačića dolcu	SKOL 179	Karlo Lisica, Ivor Perković	21	23/40
6	Jama na Blatini	SKOL 180	Nikola Pletikosić	14	22/39
7	Špilja strgani gležanj Knež	SKOL 183	Igor Knež	1	11,2/11,6
8	Jama Jamana	SKOL 184	Julija Capjak	17,5	9,3/13
9	Ponor u Kalanjevoj ruji	SKOL 185	Filip Šarc	26,5	31,7/60,1
10	Jama Gaucho Knež	SKOL 186	Marko Ljubešić	32	54,5/84,4
11	Jama Instrukcije	SKOL 187	Julija Capjak	15,3	4,1/16,8
12	Jama na Kurozebu	SKOL 188	Julija Capjak, Damir Janton	84	68/128
13	Špilja M.U.V.A. Knež	SKOL 189	Teuta Vranješ	2,4	6,7/7,3
14	Ponor na Grginom bregu	SKOL 190	Dino Dadić, Damir Janton	106	110,5/221
15	Špilja na Kurozebu	SKOL 191	Teuta Vranješ	19,5	52,5/59,5

Ponor na Grginom Bregu i Jama Krst
Grgin Breg, Srednji Velebit

Broj pločice: SKOL 190, SKOL 167
Istraživali: SK Ozren Lukić, SD Đula Medvedica,
SO Sniježnica, HBSD, SOŽ Gospić,
DISKF (1982.)
Datum istraživanja: 18.9.1982.
3.7.2017.
29.7.2018.-2.8.2018.

Topografski snimili: Dino Dadić, Damir Janton
Žarko Supčić (1982.)
Mjerili: Ivor Perković, Ivan Perović, Denis Barnjak
Nacrt uredili: Teuta Vranješ, Nikola Pletkosić

Dubina: 106 m
Duljina: Tlocrtna (111 + 5,5 m); Poligonska (221 + 15 m)

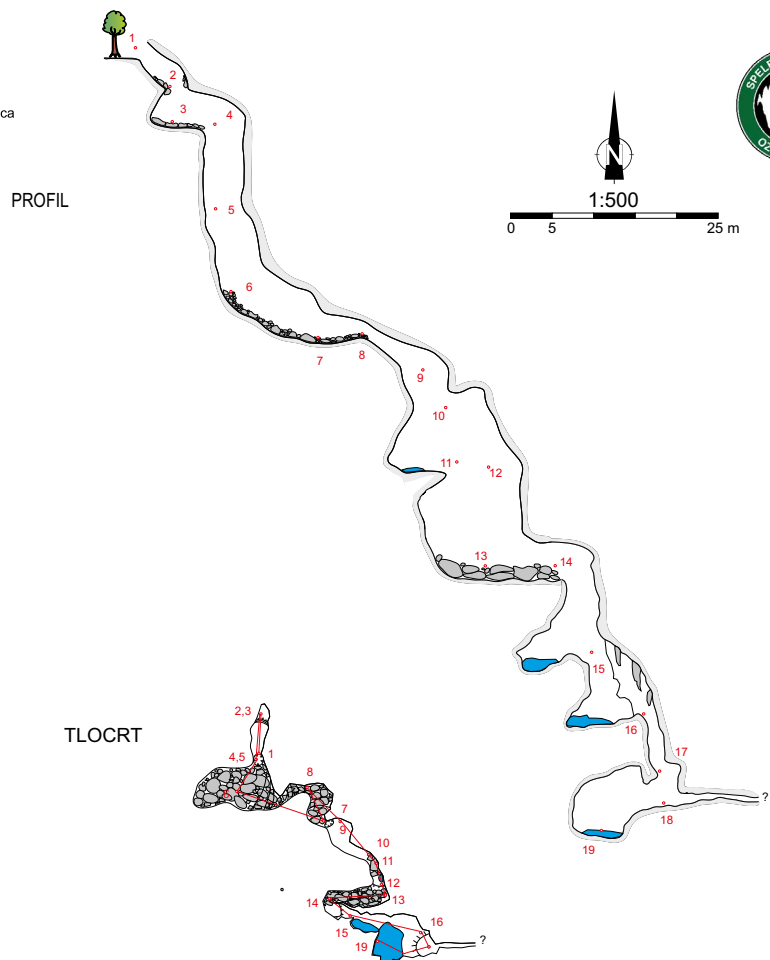

JAMA NA KUROZEBU
Srednji Velebit, Kurozebe

Broj pločice: SKOL 187
Istraživao: SK Ozren Lukić, SD Đula - Medvedica, SO Sniježnica
Datum istraživanja: 01. - 03.08.2018.

Topografski snimili: Damir Janton, Julija Capjak
Mjerili: Željka Janjanin, Lana Kekelj, Igor Knez
Nacrt uredila: Julija Capjak

Dubina: 84 m
Duljina: Tlocrtna (68 m); Poligonska (128 m)

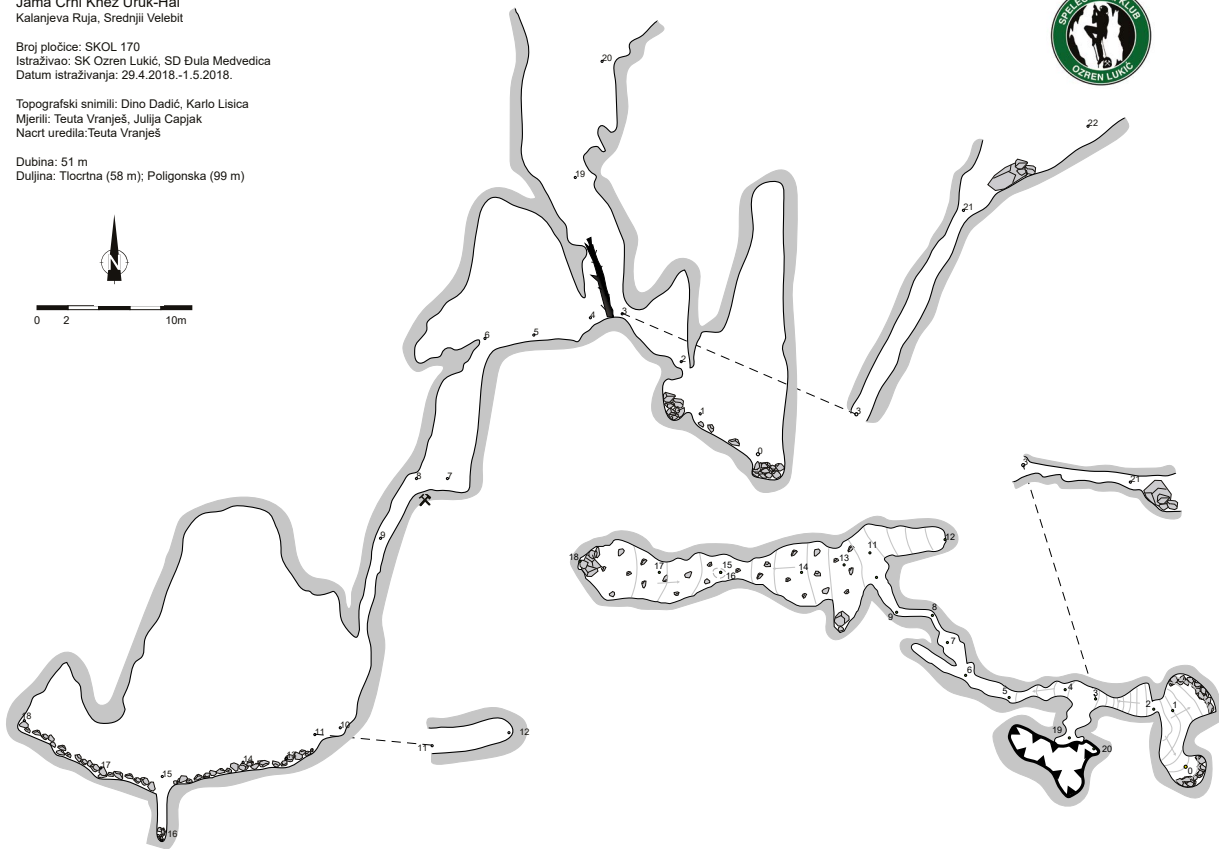
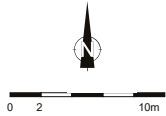

Jama Crni Knež Uruk-Hai
Kalanjeva Ruja, Srednji Velebit

Broj pločice: SKOL 170
Istraživač: SK Ozren Lukić, SD Đula Medvedica
Datum istraživanja: 29.4.2018.-1.5.2018.

Topografski snimili: Dino Dadić, Karlo Lisica
Mjerili: Teuta Vranješ, Julija Capjak
Nacrt uredila: Teuta Vranješ

Dubina: 51 m
Duljina: Tlocrtna (58 m); Poligonska (99 m)

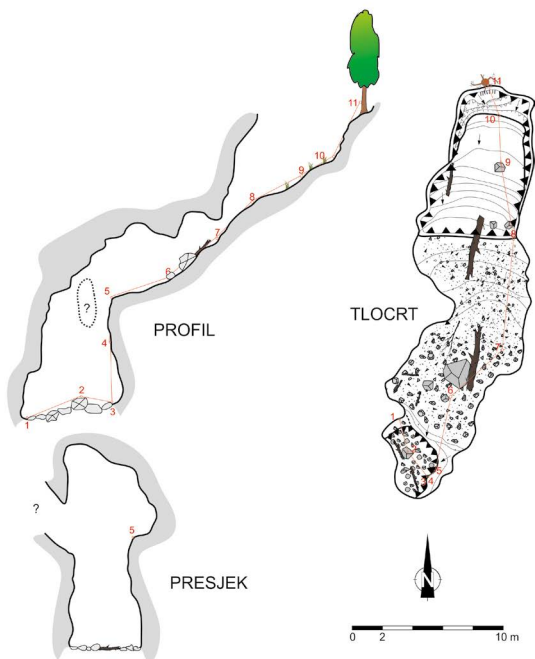
JAMA NA BLATINI

Srednji Velebit, Blatina
SKOL 180

Istraživač: SK Ozren Lukić
Datum istraživanja 1.6.2018.

Topografski snimio: Nikola Pletkosić
Mjerio: Nikola Pletkosić

Dubina: 14,0 m
Duljina: Tlocrtna 22,0 m (+7,5 m); Poligonska 39,2 m (13,7 m)

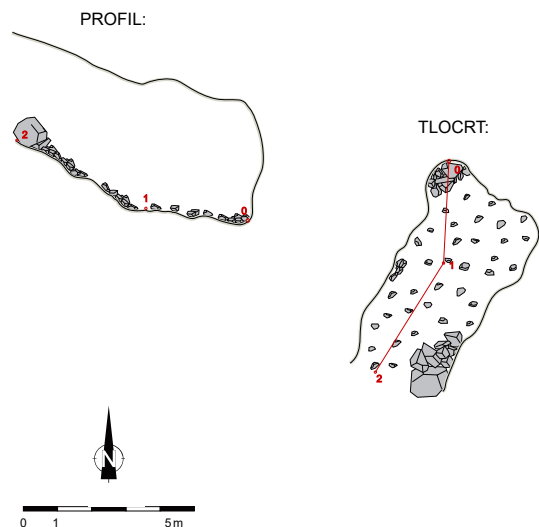

Špija M.U.V.A. Knež
Srednji Velebit, Kurozeb

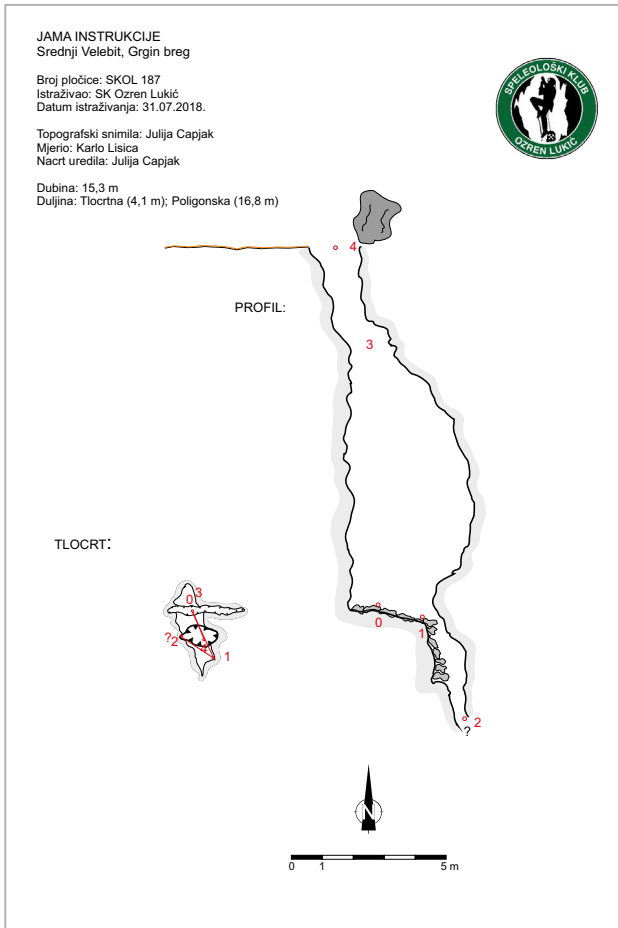
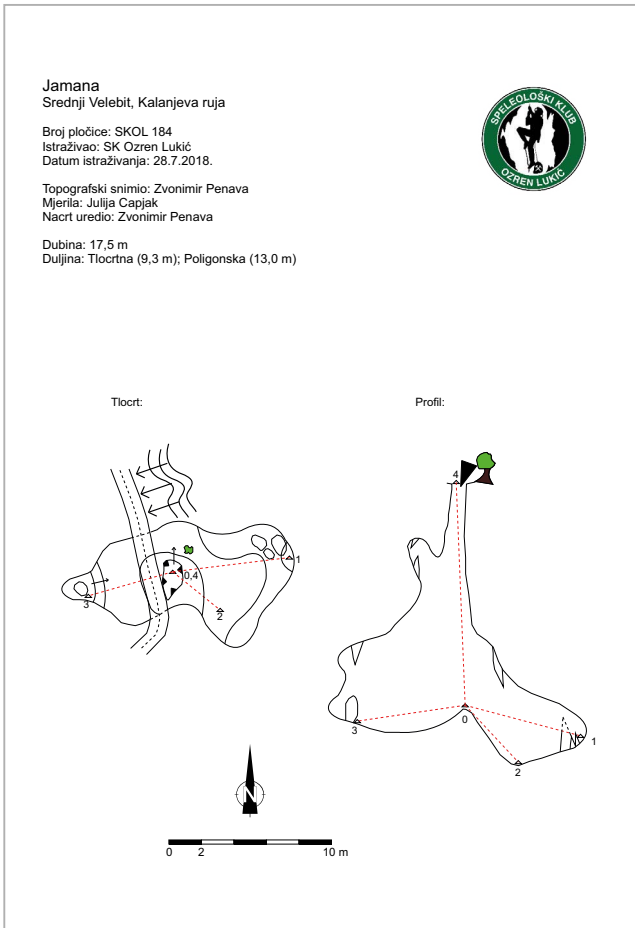
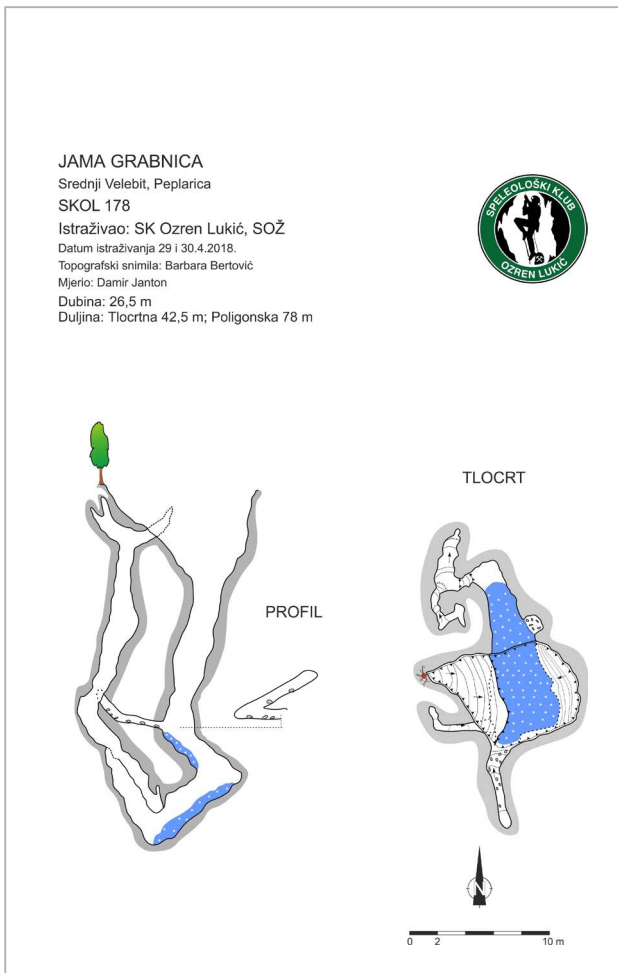
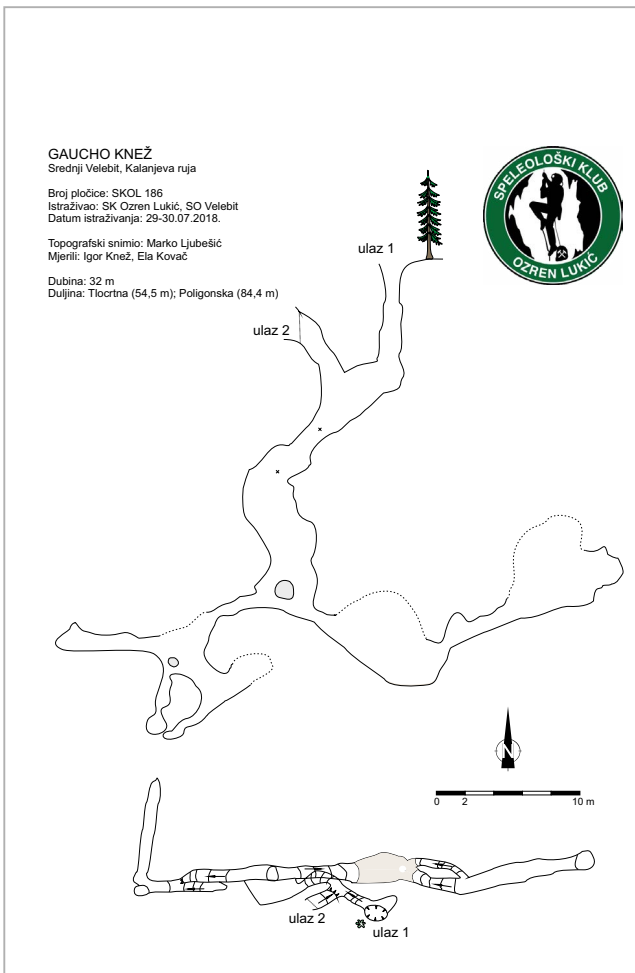
Broj pločice: SKOL 189
Istraživač: SK Ozren Lukić
Datum istraživanja: 1.8.2018.

Topografski snimila: Teuta Vranješ
Mjerio: Igor Knež
Nacrt uredila: Teuta Vranješ

Dubina: 3 m
Duljina: Tlocrtna (7 m); Poligonska (8 m)

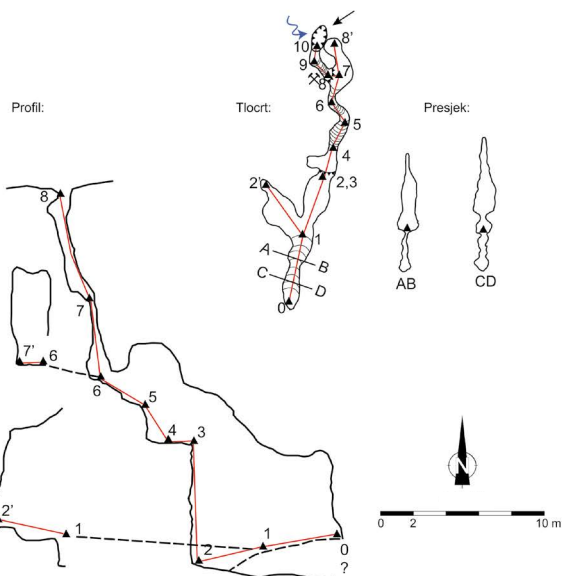

Ponor na Čačića dolcu
Srednji Velebit, Čačića dolac

Broj pločica: SKOL 179
Istraživač: SK Ozren Lukić
Datum istraživanja: 28.4.2018, 28.7.2018.

Topografski snimili: Ivor Perković, Karlo Lisica
Mjerio: Karlo Lisica
Nacrt uredio: Karlo Lisica

Dubina: 21 m
Duljina: Tlocrtna (23 m); Poligonska (40 m)

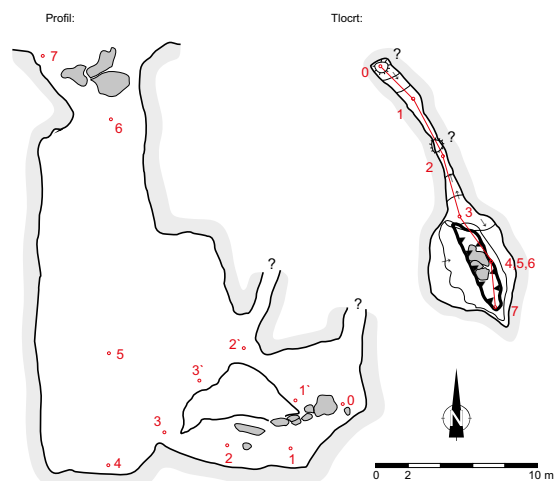

Ponor u Kalanjevoj ruji
Srednji Velebit, Kalanjeva ruja

Broj pločica: SKOL 185
Istraživač: SK Ozren Lukić, SD Istra
Datum istraživanja: 28.7.2018.

Topografski snimio: Filip Šarc
Mjerio: Karlo Lisica
Nacrt uredio: Velimir Ivačić

Dubina: 26,5 m
Duljina: Tlocrtna (31,7 m); Poligonska (60,1 m)

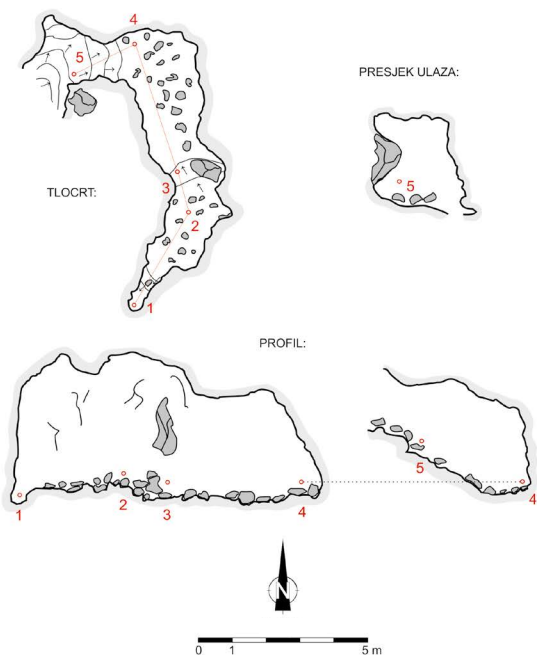

Špilja Strgani glažanji Knež
Srednji Velebit, Čačića dolac

Broj pločica: SKOL 183
Istraživač: SK Ozren Lukić
Datum istraživanja: 28.7.2018.

Topografski snimio: Igor Knež
Mjerio: Velimir Ivačić
Nacrt uredio: Velimir Ivačić

Dubina: 0,9 m
Duljina: Tlocrtna (11,2 m); Poligonska (11,6 m)

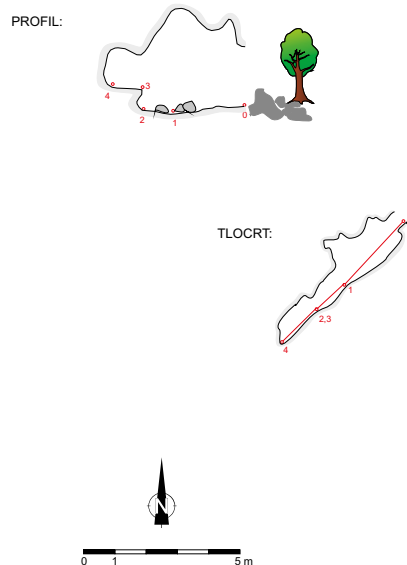

ŠPILJA ČD10
Srednji Velebit, Grgin breg

Broj pločice: SKOL 176
Istraživač: SK Ozren Lukić
Datum istraživanja: 28.04.2018.

Topografski snimio: Mihael Nemčić
Mjerio: Julija Capjak
Nacrt uredila: Julija Capjak

Dubina: 1,2 m
Duljina: Tlocrtna (5,3 m); Poligonska (6,5 m)

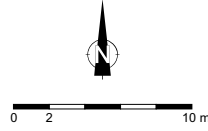
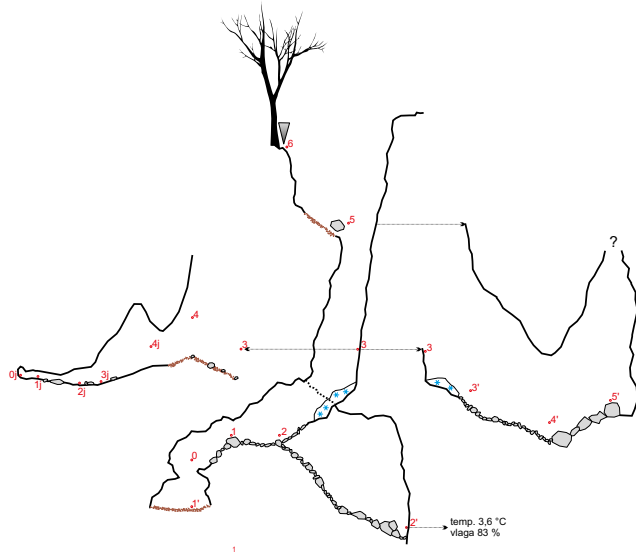

Jama ČD9
Srednji Velebit, Kalanjeva Ruja
 Br. pločice SKOL 177
 Datum istraživanja: 28.04.2018.
 Topo: Tomislav Kurečić, Julija Capjak
 Mjerili: Tomislav Kurečić, Julija Capjak
 Ekipa: Marko Kovačević, Mihael Nemčić
 Nacrt uredio: Tomislav Kurečić
 Istražili: SK Ozren Lukić, SO HPD Željezničar
 Dubina: -21,4 m
 Tlocrtna duljina: 43,1 m
 Poligonska duljina: 61,7 m

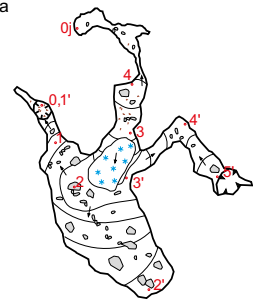
PROFIL

Tlocrt ulaza

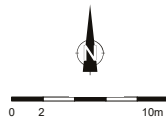
Tlocrt dna

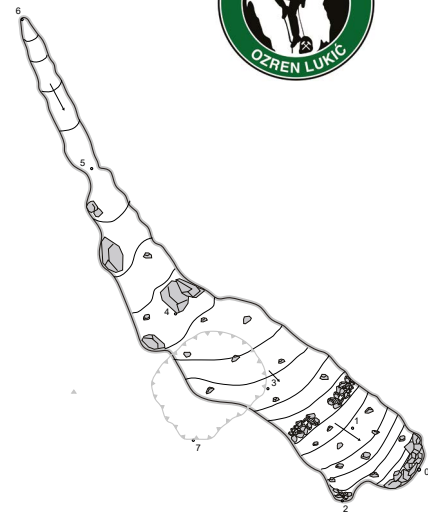
Špilja na Kurozebu
 Srednji Velebit, Kurozeb
 Broj pločice: SKOL 191
 Istraživač: SK Ozren Lukić
 Datum istraživanja: 3.8.2018.
 Topografski snimila: Teuta Vranješ
 Mjerio: Marko Ljubešić
 Nacrt uredila: Teuta Vranješ
 Dubina: 19,5 m
 Duljina: Tlocrtna (52,5 m); Poligonska (59,5 m)

PROFIL:

TLOCRT:

Zahvale

Prvenstveno želim zahvaliti svim sudionicima istraživanja koji su svojim trudom i zalaganjem doprinijeli dobrim rezultatima. I ove smo godine imali pomoć od raznih donatora i sponzora koji su nam uvelike olakšali organizaciju ekspedicije te se ovim putem zahvaljujemo: Komisiji za speleologiju HPS-a, Rudrasko-geološko-naftnom fakultetu, Jami Baredine, Novoline Daruvar d.o.o., Red Bull Adria.

Literatura

- Janton D. ; Speleološka ekspedicija Srednji Velebit 2018; www.skol.hr, (1.10.2018.)
- Janton D.; 2018. Speleološka ekspedicija Pepelarica-Srednji Velebit 2017; Subterranea Croatica No.24, Karlovac 2-10
- Supičić Ž. ,1984.: Neka novija speleološka istraživanja Srednjeg Velebita, Zbornik predavanja devetog jugoslavenskog speleološkog kongresa, Zagreb, 487-497

Speleological Research of Middle Velebit by the Ozren Lukić Speleological Club in 2018

The Ozren Lukić Speleological Club (SKOL) continued the systematical research in Middle Velebit during the course of two weekends and an expedition that took place from July 28th to August 5th 2018. Fifteen new caves have been explored and surveyed but the most significant result is the discovery of new parts of the "Ponor na Grginom Bregu". A new cave survey was made of that entire cave. Geological, hydrogeological and biospeleological research was also conducted.